

Heydər Əliyev ili 2023

Bütün həyatını Azərbaycanın inkişafına və tərəqqisinə həsr etmiş Ümummilli Lider Heydər Əliyevin dövlətçilik fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri xalqın rifahının yaxşılaşdırılması, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi olub. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurulmasını və uzunmüddətli inkişaf yoluna səfərbər olunmasını təmin edən Ulu Öndər Heydər Əliyev vətəndaş rifahının təminatını dövlətin ali məqsədlərindən biri kimi müəyyən edərək, respublikamızın sosial inkişafının, Azərbaycanın sosial dövlət modelinin əsaslarını formalaşdırıb.

Bütün varlığı ilə Vətəna, xalqa bağlı olan, ölkəsinin bütün sahələrinin tərəqqisini, əhalinin rifahının yüksək təminatını fəaliyyətinin başlıca amalına çevirmiş dünyəşöhərlə dahi şəxsiyyət, görkəmli dövlət xadimi, Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə bu məqsəd naminə misilsiz tarixi xidmətlər göstərmiş. Hə-

Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanda ildən-ilə güclənən sosial siyasətin təkmil əsaslarını yaradıb

lə ötən əsrin 70-80-ci illərində Ulu Öndər Azərbaycanın özəmləndirən itifaq məkanında geridə qalan aqrar respublikalar sırasından qabaqçıl respublikalar sırasına çıxmasını təmin edib. Həmin dövrdə respublikamızda xalq təsərrüfatının bütün sahələrində dinamik inkişaf, elmi-texniki və mədəni sahələrin tərəqqisində böyük sıçrayışa, tikinti-quruculuq işlərinin geniş miqyas almasına, böyük sayda işçi tutumuna malik yüzlərlə müəssisənin yaradılmasına, məşğulluq imkanlarının xeyli genişləndirilməsinə və əhali gəlirlərinin ildən-ilə artmasına nail olub. Orta ixtisas və ali təhsil məktəbləri şəbəkəsi dəfələrlə genişləndirilib, yeni ali təhsil müəssisələri açılıb, hər il respublikamızdan xeyli sayda genc keçmiş itifaqın aparıcı elm-təhsil ocaqlarına göndərilib və bu prosələr ölkədə iqtisadi inkişafa uyğun olaraq müxtəlif sahələrdə müxtəssisler ordusunun yetişməsinə imkan verib.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin ən mühüm xidmətlərindən biri kimi, Azərbaycanda Cənubi Naxçıvanski adına Hərbi Lisey yaradılıb ki, bu da ölkəmizin peşəkər hərbi kadrların, milli zabit heyətinin formalaşmasına şərait yaradıb. Gələcək müstəqil Azərbaycanın Milli Ordusunun qurulması, hərbi qüdrətə malik olmasına müstəsna rola malik həmin hərbi liseyin yetişmələri olan zabitlərimiz Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müdafiə Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ordumuzun 2020-ci ildə möhtəşəm zəfərlə başa vurduğu 44 günlük Vətən müharibəsində böyük şücaətlər göstərərək şanlı qəhrəmanlıq tarixi yazdı.

1991-ci ildə Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etsə də, Ermənistanın təəcüzü, xarici təzyiqlər və daxili çəkişmələr ölkədə bütün sahələrdə ağır vəziyyətə, kəskin böhrana səbəb olmaqla, gündən-günə dərinləşən siyasi, sosial-iqtisadi tənəzzül ölkəmizi dövlətçiliyini itirmək, dünyanın siyasi xəritəsindən silinmək təhlükəsi ilə üz-üzə qoymuşdu. Azərbaycanın taleyinin həll olunduğu olduqca ağır bir zamanda xalqın təkidli tələbi ilə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1993-cü ilin iyununda yenidən rəhbərliyə qayıdıb respublikamızın müqəddəratını tənəzzüldən tərəqqiyə doğru dəyişdi. Bu tarixi Qayıdış Azərbaycan dövlət müstəqilliyinin itirilməsi təhlükəsindən, vətəndaş qarşıdurmasından, dərindən siyasi, iqtisadi və sosial böhrandan xilas etdi. Respublikanı bürüyən xaos və anarxiya, mənavi-psixoloji gərginlik aradan qaldı, ictimai-siyasi sabitliyin möhkəm əsasları formalaşdı.

Müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurulmasını və uzunmüddətli inkişaf yoluna çıxmasını, milli iqtisadiyyatın sağlam əsaslar üzərində dirçəlməsini və tərəqqisini təmin edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin sosial sahəyə xüsusi qayğısı

nəticəsində elə həmin vaxtlarda əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində mühüm tədbirlər görüldü.

1993-2003-cü illərdə sosial inkişafın təmin olunması, əhalinin rifah halının yüksəldilməsi üçün Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən 60-dan artıq sənəd imzalanıb. Bu sənədlər ölkədə sosial müdafiənin gücləndirilməsinə, həssas əhali qruplarına dövlət qayğısının artırılmasına mühüm irəliləyişləri, sosial müdafiə tədbirlərinin, sosial ödənişlərin əhatə dairəsinin əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirilməsinə təmin edib. Ümumilikdə 1995-2003-cü illər ərzində respublikamızda pensiya və müavinətlərin orta aylıq məbləğində 8 dəfə, orta aylıq əməkhaqqında 6 dəfədən çox artım baş verib.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə hazırlanaraq ümumxalq səsverməsi yolu ilə 1995-ci ildə qəbul edilən, demokratik dəyərləri özündə birləşdirən müstəqil Azərbaycanın ilk milli Konstitusiyasında da Azərbaycan vətəndaşlarına layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi dövlətin ali məqsədi kimi təsbit edilmiş. Bu Əsas Qanunda Azərbaycan dövlətinin xalqın və hər bir vətəndaşın rifahının yüksəldilməsi, onun sosial müdafiəsi və layiqli həyat səviyyəsi qayğısına qaldığı bəyan edilmiş. Eyni zamanda Ulu Öndərin tapşırıqları əsasında əmək, məşğulluq, sosial müdafiə sahəsində milli qanunvericilik bazasının yaradılması və ildən-ilə təkmilləşdirilməsi işləri aparılıb. MDB məkanında ilk dəfə Azərbaycanda yeni sosial-iqtisadi şəraitə uyğun Əmək Məcəlləsi, məşğulluq və əmək miqyası haqqında qanunlar, əlilliyin qarşısını alması və reabilitasiya üzrə ilk dövlət proqramı, ölkənin Demografik İnkişaf Konsepsiyası qəbul edilmiş. Eləcə də əmək qanunvericiliyinə əməl olunmasına dövlət nəzarətini həyata keçirən əmək müfəttişliyi sistemi qurulub, Pensiya İslahatı Konsepsiyası ilə müttərəqqi dünya təcrübəsinə uyğun sığorta-pensiya sisteminin yaradılmasına əsas qoyulub. 20 fevral 2003-cü ildə qəbul edilmiş "2003-2005-ci illər üçün Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması və iqtisadi inkişaf üzrə Dövlət Proqramı" ölkədə yoxsulluqla mübarizədə əhəmiyyətli nəticələrə nail olunmasına imkan vermiş.

"Dövlət həm şəhid ailələrinə, həm də şəhidlərin balalarına daim qayğı göstərərək bu qayğı göstərəcəkdir" deyə bəyan edən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və tapşırığı ilə hələ ötən əsrin 90-cı illərində mühüm sosial müdafiə proqramlarına - şəhid ailələrinə və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olanların mənzillə, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olanların avtomobillə təminatı proqramlarının icrasına başlanıb. Bu tədbirlərin bir qismində şəxsən iştirak edən Ulu Öndər Vətənin müdafiəsində olmuş insanların, şəhid ailələrinin daim dövlət

tin qayğısı altında olacaqlarını bəyan edib. Həmçinin Ümummilli Lider Heydər Əliyevin diqqət və qayğısı ilə ölkəmizdə çoxsaylı yeni sosial obyektlər açılıb, əlilliyi olan şəxslərin tibbi-sosial reabilitasiyası üçün reabilitasiya infrastrukturunu təkmilləşdirilib və onun şəbəkəsinin genişləndirilməsi işləri aparılıb, əlilliyi olan şəxslərin qabiliyyət və istedadlarının dəstəklənməsi və cəmiyyətə tanıtılması məqsədilə ümumrespublika tədbirlərinin təşkilinə başlanılıb.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, Ulu Öndər Heydər Əliyevin uğurlu daxili və xarici siyasətinin Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yüksək səviyyədə davam və inkişaf etdirilməsi nəticəsində Azərbaycan öz tarixində sərəttarlıq tərəqqi yoluna çıxaraq, mühüm nailiyyət və qələbələrə imza atıb, eyni zamanda sosial inkişaf istiqamətində böyük irəliləyişlər əldə edib. Dövlət başçısının sosial sahəyə xüsusi qayğısı nəticəsində ölkəmizdə ardıcıl sosial islahatlar aparılmaqla sosial müdafiə və aktiv məşğulluq proqramlarının xeyli genişlənməsi, müasir və etibarlı, dayanıqlı sosial müdafiə sistemini qurulması, sosial ödənişlərdə davamlı artımlar təmin edilmiş.

"Azərbaycan xalqı ildən-ilə daha yaxşı yaşamaqdadır. Bizim artan iqtisadi gücümüz ölkəmizin güclənməsinə, ilk növbədə xalqımızın rifah halının yaxşılaşmasına yönəlməlidir və biz bunu edirik" deyə bəyan edən Prezident İlham Əliyevin formaları və sərəncamları ilə xüsusilə son 5 ildə ardıcıl və geniş miqyas alan inqilabi sosial islahatlar həyata keçirilib və vətəndaş rifahının təminatı istiqamətində ciddi irəliləyişlər əldə olunmasına imkan verib.

Xüsusilə də son illərdə dünyada baş verən bahalaşma, qiymət artımlarının global iqtisadiyyata fəal şəkildə qoşulmuş Azərbaycana da təsirsiz ötürmədiyi vaxtda aparılan ardıcıl sosial islahatlar, sosial ödənişlərdə təbii edilən davamlı artımlar dövlətin daim öz vətəndaşının yanında olaraq ona dəstək olduğunu bir daha təsdiq edir. Dövlət başçımızın bu günlərdə yerli telekanallara müsahibəsində bəyan etdiyi kimi, "Biz çalışırıq ki, dünya üçün bu böhranlı vəziyyəti xalqımız üçün sosial layihələrə, sosial proqramlara yüngülləşdirək".

Cənab Prezidentin imzaladığı fərman və sərəncamlarla 2023-cü ilin əvvəlində həyata keçirilən yeni sosial islahat paketi çərçivəsində də ölkəmizdə sosial ödənişlərin növbəti dəfə artırılması təmin edilmiş: minimum aylıq əməkhaqqı 1 yanvar 2023-cü ildən 15 faiz artırılaraq 300 manatdan 345 manata çatdırılıb, dövlət büdcəsindən maliyyələşən bir sıra təşkilatlarda çalışanların aylıq vəzifə məaşları orta hesabla 15 faiz artırılıb, əhalinin həssas qruplarına - şəhid ailələrinə, əlilliyi olan şəxslərə, o cümlədən müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olanlara, ailə başçısını itirənlərə, azə-

minatlı ailələrə, beşdən çox uşağı olan qadınlarla və başqalarına yönələn müavinət və təqaüdlərdə növbəti artımlar edilmiş.

Ümumilikdə, son beş ildə icra olunan 4 sosial islahat paketindən əvvəlki 3 islahat paketi 4 milyon insanı əhatə edərək, həmin islahatlar üçün əlavə olaraq illik 6 milyard manat ayrılmışdı, 2023-cü ilin əvvəlindən reallaşdırılan yeni, dördüncü sosial islahat paketi isə 1,9 milyon insanı əhatə edir, onlara yönələn əməkhaqqının, müavinətin və təqaüdlərin artırılması üçün də əlavə olaraq illik 750 milyon manat ayrılıb.

Son beş ilin sosial islahatlarının nəticələrinə nəzər saldıqda, həmin dövrdə edilmiş əməkhaqqında 2,7 dəfə, orta aylıq əməkhaqqında 52 faiz, median əməkhaqqında iki dəfəyə yaxın, əməkhaqqı fondunda 2,5 dəfə, minimum pensiyada 2,5 dəfə, orta aylıq pensiyada 80 faiz artım olduğunu görürük. Sosial müavinət və təqaüdlər üzrə ödənilən illik vəsait isə son beş ildə 5 dəfə artaraq 1,5 milyard manatı ötürüb.

Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulan mühüm sosial müdafiə proqramlarından biri - şəhid ailələrə, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərin mənzillə təminatı proqramı isə uğurla davam etdirilərək xeyli genişləndirilib. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun tarixi zəfər qazandıqı 44 günlük Vətən müharibəsindən sonrakı dövrdə şəhidlərimizin ailə üzvləri və müharibə iştirakçıları ilə bağlı Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən icra olunan sosial dəstək paketi çərçivəsində həmin proqramın da 5 dəfə genişlənməsinə nail olunub, onlara postmüharibə dövərində 4500 mənzil və fərdi ev, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə 324 avtomobil təqdim edilmiş. Prezident İlham Əliyevin bu günlərdə yerli telekanallara müsahibəsində bildirdiyi kimi, "Keçən il bu istiqamətdə də önəmli addımlar atılıb, bu kateqoriyadan olan 1500 ailəyə dövlət tərəfindən mənzillər verildi. 2021-ci ildə isə 3 min mənzil verildi. Bu il də ən azı 1500 mənzil verəcək. Beləliklə, hələ növbədə duran bu kateqoriyadan olan insanların hamısına dövlət tərəfindən mənzillər verəcək. Bu günə qədər 13 min ailə mənzillə təmin olunub".

Bələliklə, Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş və Prezident İlham Əliyev tərəfindən yüksək səviyyədə, sosial sahəyə xüsusi diqqət və qayğı ilə davam etdirilən uğurlu sosial inkişaf strategiyası ölkəmizdə əmək, məşğulluq, sosial müdafiə sahələrində daim irəliləyişləri, əhalinin rifah halının səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial müdafiə və aktiv məşğulluq proqramlarının genişləndirilməsi, dövlət sosial xidmətlərinin müasir və təkmil, çevik və şəffaf, vətəndaş məmnunluğuna uyğun qurulması istiqamətində yeni-yeni uğurlar əldə olunmasına imkan verib və qarşıdakı dövrdə də sosial inkişafın davam edəcəyinə təminat yaradıb.

Anar ƏLİYEV,

əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini